Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legenda aurea sanctorum, sive Lombardica historia

Jacobus <Genua, Erzbischof>

[Lyon], 20. Juli 1486

De conceptione beate Marie virginis clxxxv

urn:nbn:de:bsz:31-289352

Visual Library

pꝛefata virgo ad eccleſiam beate virginis marie
depoꝛtaretur inſtituit. Oꝛdīata itaq̧ ſcd̄m moꝛem
canonicū ꝓceſſione ingredienteq̧ ſancta virgine
eccleſiā beate marie ꝯtinuo ad tactū feretri oēs
male hn̄tes tribus exceptis ſūt ſanati. Cū vero ſe
quenti anno felicis recoꝛdatiōis innocentius pa
pa gallias tranſmearet de tanto inſtruct⁹ miraculo
gratias agēs deo ac ſancte virgini annis ꝑpetuis
ſolenni memoꝛia celebrandū miraculū cōdonauit.
Uerum cū ꝑ ſingulos annos p̄dicti miraculi memo
ria ſolēniter vt dictū eſt veneraret̄ contigit ſemel ꝑ
abſentiā capiceriꝫ expenſas foꝛmidātis ſine oꝛna
mētis ac luminarib⁹ q̄ hēbat miniſtrare celebꝛari.
Unde accidit vt ſequenti die eccleſie ſanctuarium
aſcendens diuinam expꝫtus virtutē ſubito lapſus
ſine voce miſerabiliter expiraret. Expti ſunt igitur
atq̧ in dies expiunt̄ ꝙ plurimi ꝗ̄to cū tremoꝛe xp̄i
virginem opoꝛteat venerari. vbi cum humilitate
capit cecitas viſum debilitas greſſum ace diuerſo
obſtructe infidelitate mentes ꝑcipiūt interitū. No
ſtris igitur qualibuſcūq̧ laudibus genouefā vene
remur ſed cū tremoꝛe venerātes ei⁹ ſuffragia ip̄o
remus ſed cū fide. Et reuera dignū eſt genouefam
laudibus honorari q̄ pariſioꝝ inclitā vrbem regni
xp̄ianiſſimi p̄cipuā ſtabiliſſimūq̧ colum eſt totiuſq̧
xp̄ianitatis in fide et doctrina magiſtrā eruditiſſi
maꝫ totiens a tātiſq̧ ꝑiculis liberauit ab inimicis
hoſti cede dimicātibus eripuit inūdanciū fluctus a
quarū reſtrinxit ignis hoꝛrendi in mēbꝛis hūanis
incendiū ꝯſumpſit cecis viſum claudis greſſum ſur
diſq̧ auditū reddidit ab obſeſſis demonū p̄ꝛibus
effugauit. Et nō ſolum p̄ꝛibus verū etiā maxima
dn̄s ꝑ fimbꝛias veſtimenti genouefe ſibi dilecte vir
ginis ſuꝑ egrotos ac varijs detentos laboꝛib⁹ oſtē
dere ſepius dignatus eſt ſanitatuꝫ remedia. Unde
merito in pariſijs celſi mōtis vertice extitit colloca
ta vbi honoꝛifice ſublimata ac mirifice adoꝛnata
non ceſſat iugiter ſanitatū et graciaꝝ emittere flu
mina his q̄ in fide depoſcūt eius largitiōes. Unde
et opoꝛtet illi nos tota mētis deuotione cōmittere
qm̄ ipſa eſt q̄ aſſidue oꝛat ꝓ pp̄lo ſibi deuoto et ꝓ
tota xp̄ianitate. Nos igit̄ ſuoꝝ mirabiliū hanc ꝑti
unculam memoꝛātes ac etiam venerantes cū cele
berrimo illo venerabiliū religioſoꝝ cetu ſuo glori
oſam xp̄i ſponſam nobilemq̧ virginē debitis gl̄ifi
cemus genouefam laudibus poſtulātes vt eadem
ſupplicante ꝑfrui paradiſi meremur per ſecula.
Amen.

De conceptione beate marie vir ginis clxxxv.

Tempoꝛe illo quo diuine placuit pietati an
gloꝛū gentē de malis ſuis erroꝛibus coꝛri
gere ſueq̧ ſeruitutis officijs artius aſtringe
re glorioſiſſimo noꝛmanoꝛū duci guillermo eandē
patriā debellando ſubegit. q̄ ſcꝫ guillermus tūc tē
poꝛis rex angloꝛū dei v̄tute et ſua induſtria toti⁹
eccleſie dignitates et honoꝛes in melius refoꝛma
uit. Cuius pie intentionis oꝑibus inuidēs ille bo
noꝝ oīm īimicus dyabolus tū familiariū fraudib⁹
tum extraneoꝝ incurſibus multotiēs conatus eſt
eius obſiſtere ſucceſſibus. Sed dn̄o ꝓtegēte ad ni
chiluꝫ deductus eſt malignus. Audiētes aūt daci
angliā ſubiectā eſſe noꝛmanis grauiter indignati
eo ꝙ ſe ſuo hereditario quaſi iure pꝛiuarent̄ arma
pꝛeparāt claſſeꝫ ad aptā vt eos adeuntes a dacia ſi
bi diuinitus p̄ria expellant. Hoc cōperto rex pꝛu
dentiſſimus guillermus helſimū quendā religio
ſum abbatē remēſis cenobij accerſitū in daciā di
rigit vt veritateꝫ huius rei inquirat. At ille vt vir
admodū ſagacis ingenij ſtrēnue negociū regis ex
equitur. Quo fideliter ꝑacto ad angliā cupiēs re
uerti mare ingredit̄. et iam maximā ꝑteꝫ maris ꝓ
ſpero curſu trāſierat. cū ſubito dēſis ſurgentibus
vndiq̧ ventis. Hoꝛrida tēpeſtas cōmouit et vn
das. Fatigatis igit̄ nautis ne vltra obniti valēti
bus fractis remis. funibus ruptis. cadētibus velis
ſpes omnium ſalutis amittitur nichil niſi ſubmer
ſionis iudiciū deniq̧ expectat̄. Cūq̧ de ſalute coꝛ
poꝛū deſꝑati aīarū cura ſolūmodo creatoꝛi ſuo ma
gnis clamoꝛibus deuote cōmendarēt. et beatā dei
genitricē miſeroꝝ ſcꝫ refugiū et deſperātibus ſpeꝫ

deuote reclamarēt. Ecce ſubito cōſpiciūt quendā
venerā̄de habitudinis virū pōtificali infula decora
tū quaſi inter medias vndas ſtantē naui ꝓximū.
Qui aduocās ad ſe abbatē hereſinū his verbis ce-
pit cōpellere dicēs. Uis inqt piculū maris euadere
vis in patriā ſanus redire. Tunc ille cū fletu ſe id
toto corde deſiderare et id ſolū expetere rn̄dit Tūc
ille. Scias inqt me ad te miſſuꝫ a dn̄a mea genitri
ce dei maria quā tā dulciter ꝛ deuote reclamaſti et
ſi dictis meis obtēꝑare volueris ſanꝰ cū tuis comi
tibus īminēs piculū maris te euadere promitto.
Spōdet illico ſe ei in oībus obtēperaturū ſi hoc e-
uadere piculū. ꝓmitte inqt ille deo ꝛ michi. Quia
diē ꝯceptiōis matris xp̄i ſolēniter annuatī celebra
bis et celebrā̄duꝫ p̄dicabis et ille vt vir prudētiſſi
mus. et quis inqt dies michi hoc feſto erit celebrā-
dus. Sexto ait ydus nouēbris hoc feſtū ſolēnizan-
dū tenebis. Et quo inqt abbas ſeruicio vtemur in
eccl'iaſtico officio. Om̄e inquit ſeruiciū qd̄ dicit in
eius natiuitate dicet et in cōceptione eius excepto
ꝙ nomēꝰ natiuitatis mutabit in nomē cōceptiōis.
His dictis ille diſpuit et citius dicto ſedata tēpeſta
te abbas cū ſuis incolumis ꝯcito vēto flatu appli-
cuit anglicanis littoribꝰ. Et ea q̄ viderat et audie-
rat qͥbus potuit notificauit. Statuitqꝫ in remēſi ce
nobio idē feſtū ſolēniter celebrare. Et ipe quo ad-
uſqꝫ vixit deuotis obſequijs deuote celebrauit. rur
ſuꝫ hec ſolēnitas alibi alio mō declarat. Tpe nāqꝫ
karoli regis francoꝝ illuſtriſſimi. Clericus quidā
ordine vngarie regis germanus. matrem ih̄u toto
corde diligēs eius horas ſolicitus decantare parē
tū ſuoꝝ cōſilio nubere volēs cū quadā adoleſcētu
la valde pulcherrima accepta a p̄ſbitero nuptiali
bn̄dictione quadā die miſſa etiā celebrata recorda
tus ꝙ eiuſdē beatiſſime virginis horas die iuxta
morē ſolitū non cātauerat. Spōſaꝫ domū mittens
oēs ab eccl'ia exire coegit et ipe iuxta altare beate
virginis ſolus remāſit. Cū ipe horas dn̄ice matris
decātaret et hāc anti. Pulcra es ꝛ decora filia ih'lꝫ
diceret. ſubito apparuit ei virgo maria cū duobus
angelis dextrā ei manū et leuā tenētibus dicēs ei
Si ego ſuꝫ pulcra et decora. qd̄ eſt ꝙ dimittis me
et ſpōſaꝫ aliā accipis. nūqd ego ſum optime formo
ſa. nūquid nō ego ſuꝫ pulchrior illa. Ubi vidiſti taꝫ
pulcrā. Cui ille ſtupefactus ait. Dn̄a mea dulciſſi-
ma claritudo tua omnē mūdi pulcritudinē excellit
et clarificat. qm̄ tu es ſuꝑ oīs choros angeloꝝ ex
altata et ſuꝑ celos celoꝝ eleuata. Quid vis dn̄a vt
faciā? At illa. Si ſpōſam carnalē cui adherere vis
amore mei dimiſeris me ſpōſaꝫ in celeſti regno ha
bebis. Et ſi cōceptionis mee feſtū annuatim ſexto
ydus decēbris ſolēniter celebraueris. et celebran-
duꝫ p̄dicaueris mecū in regno filij mei laureatus
eris. His dictis beata virgo diſparuit. Clericus vo
domū adire rēnuit et abſqꝫ parentū ſuoꝝ conſilio
ad abbatiā quēdā extra patriā illā ꝑrexit et ibidē
monachali habitu decoratus et poſt tp̄s exiguū meri
tis beate virginis aqlee ep̄s p̄triarcha factus feſtū
cōceptionis beate virgīs die p̄fato ꝙdiu vixit an-
nuatim cū ꝓprijs octauis diligenter celebrauit. et
vbiqꝫ celebrā̄dū p̄dicauit. Aliud etiā miraculū hu-
ius feſtiuitatis alibi diuina īſpiratiōe gr̄a a nobis
declarat. In pelago gallico canonicus qdaꝫ ordīe
ſacerdos ſolitus beate marie virginis horas cano-
nicas decātare a villa quadā vbi cū vxore alteriꝰ
fornicatus fuerat. rediens ad opidū in quo mora
bat tendere curās et pelagus ſecane trāſmare cu-
piēs ſolus nauim īgreſſus dn̄ice matris horas na-
uigā̄do canere cepit. Cūqꝫ inuitatoriū. Aue maria
g. p. d. t. diceret et iam in medio flumis eſſet. Ecce
turba magna demonū in ꝓfundo pelagi vna cum
eius nauicula cū p̄cipitauit. et eiꝰ aīam rapuit ad
tormēta. die aūt tercia ad locū quo demones cum
tormētis afficiebāt venit mater ih̄u cū magna an-
gelorū ſocietate dicēs ei. Ut quid aīam famuli nr̄i
ita iniuſte affligitis. Cui illi nos eā debemus habe
re. et merito. qm̄ in nr̄is opibus capta eſt. Quibus
mater ih̄u. Si illius debet eſſe cuius opa faciebat.
ergo noſtra debet eſſe qm̄ matutinas nr̄as dū vos
cū gemitis decantabat. Un̄ magis rei eſtis. qz mi-
nus erga me egiſtis. His dictis demones huc illuc
qꝫ diſpſi fugerunt. et beata maria aīam reduxit ad
corpus et hoīem ab vtroqꝫ funere reſuſcitatū per
brachiū arripiēs aquā a dextris et a ſiniſtris quaſi
murū ſtare iubēs de ꝓfundo pelagi ad portū inco
lumen reduxit. At ille gaudēs pedibus beate ma
rie virgīs ꝓſtratus ait. Cariſſima mea dn̄a et vir-
go ſpecioſa. xp̄i gratiſſima. qd tibi retribuā ꝓ tātis
bn̄ficijs q̄ michi feciſti. Liberaſti me de ore leonis
et de tormētis inferni grauiſſimis aīam meā. Cui
mater ieſu ait. Precor te ne de cetero in adulterij
peccatū cadas ne fiat tibi nouiſſimus error peior
priore. Precor te iterū vt de cetero feſta cōceptio
nis mee deuote celebres annuatim. vi. ydus decē-
bris et vbiqꝫ celebrandā p̄dices. Mox vt ea dixit
beata virgo maria eo cernēte celos aſcēdit. et ipſe
heremiticā vitā ducēs qd̄ ſibi acciderat cunctis au
dire volētibus narrauit. Et poſtea ꝙdiu vixit illō
feſtū conceptionis ſolēniter et deuote celebrauit.
et celebrā̄dū predicauit. Nos igit fratres dilectiſſi
mi meritis et interceſſionibus beate virginis indi
gētes cū tota mentis deuotione ſimus ſoliciti. vt

nullus noſtrū ita ſit rebus tēporalibus occupatus
aut proprijs delictis deſperat⁹ quin beatiſſime vir
ginis marie conceptionem pro poſſe ſuo celebret
annuatim.

De ſancta otilia virgine clxxxvi.

Otilia quia ceca nata fuit. pater ſuus eam
occidere voluit. Unde mater eius cuidam
ancille ſue eā alendaꝫ cōmiſit. quapropter
murmur populi iubente matre longiſſime cū pue-
ro fugit. vbi cū ipſa puellā nutriret. xp̄s e p̄o erar-
do de partibus bauarie apparuit dicēs. Uade ad
quoddam monaſteriū qđ dicit̃ palma ibi inuenies
puellam a natiuitate cecaꝫ quā baptiſabis nomen
otilia impones ei. et mox poſt baptiſmū viſum re-
cipiet. Quo facto cū diu optime in religione profe
ciſſet miſit fratri ſuo litteras dulcedine plenas vt
patri recōcilians reuocaret. Cui cū pater nō annu
eret. filius incōſulto patre pro ſorore miſit. Unde
pater filiuꝫ tm̄ verberibus caſtigauit ꝙ infirmat⁹
fuit. de qua etiam egritudine obijt. Pater vero ex
hoc intantū cōturbatus fuit ⁊ cōpunctus ꝙ ꝓ filia
ſua miſit et monaſteriū qđ cōſtruxerat filie cū oīb⁹
ſuis appēdicijs libere donauit. poſt hoc itaqꝫ defū
ctus eſt. Otilia ſciens patrē ſuum ī purgatorio vri
in latere montis vbi nūc clauſtrū ſituꝫ eſt tm̄ et taꝫ
lacrimabiliter orauit ꝙ celū ſuꝑ eam apertū eſt et
lux magna circūfulſit eā. et vox dixit ei. ꝓpter te li
beratus eſt pater tuus et in choro patriarcharum
collocādus ab angelis ducit̃. Hec beata p̄ter dies
feſtos nichil comedit niſi panē ordeaceū et legumi
na. Pellis vrſi fuit pro lecto. lapis vero pro cuſſinō
Item mons altus vbi cenobiū otilie ſitum eſt fecit
pauperes querētes elemoſinā et ꝑegrinos nimis
laborare. ob hoc ꝙ fecit inferius monaſterium pro
hoſpitali. q̄ locus ſororibus tm̄ placuit vt etiaꝫ ibi
cōuentū inſtituerūt. Ibiqꝫ in noīe patris et f. et. ſſ.
propria manu tres tilias plātauit. q̄ vſqꝫ nunc val
de vtiles ſunt in calore. orando vas oīno vacuū im
pleuit vino cū quedā ſoror inter diuina officia va-
ſa eſſe vacua inuenit. Item q꞉ in baptiſmo viſuꝫ re
cepit. ſpecialiter beatū iohannē baptiſtā venera-
bat̃ et ei eccl'iam facere cogitauit. Quadā etiā no-
cte ſe dedit orationi ſupra petram vbi nūc magna
crux lignea locat̃ ob memoriā tanti miraculi ibi io
hanneꝫ rogabat oſtēdere ſibi modū edificij qđ et
fecit. Johēs ei ī in forma qua xp̄m baptiſauit in ma
xima tm̄ claritate ſibi apparēs eccleſie locū. lōgitu-
dinē et latitudineꝫ oſtēdit. Qđ vidit vna ſoror lucē
viꝫ. ſed iohannē non vidit. Cui otilia inhibuit ne
ante ipſius obitū alicui viſionem manifeſtaret. In
choatione clauſtri iohīs boues cū plauſtro lapidū
cadunt de mōte q̄ habet in altitudīe. lxx. pedes et
illeſi obuiant ſeruis aſcēdēdo iteꝝ onerati. Uene-
rant eñ ſerui cū gaudio ipſos occidere. vt nō eſſent
cibus vermiū ſed hoīm. Item otilia ſuā nutricem
ꝓprijs manibus ſepeliuit. et poſt. lxxx. annos ſe-
pulchro aperto dextra mamilla nutricis integra ī-
uenta eſt. qua eā quondā lactauerat. et reliquū cor
pus incineratū. Poſt plurima virtutū inſignia oti
lia ſciēs finem ſibi adeſſe. cōuocatis ad ſe ſororib⁹
apud ſanctum iohēm predicauit eis et rogauit eas
orare ꝓ ſe et pro patre ſuo. Poſt hoc p̄cepit eis vt
irent in oratorium matris dei marie et legerent
pſalteriū. Interim dū hec fierent ipſa obijt ſola tā-
tuſqꝫ odor ibi fuit ꝙ quaſi oēs domus plene eſſent
aromatibus. Redeuntes ſorores cū viderent ma-
trē ſuam ſine eukariſtia defunctam adeo inſtanter
orauerunt ꝙ de morte ſuſcitata eis dixit. Cur me
inquietaſtis. Lucie cōiuncta fui et illud gaudium
habui qđ oculus nō vidit. nec auris audiuit. nec in
cor hoīs aſcēdit. Reſpōderunt nobis fuiſſet cōfuſio
domina ſi abſqꝫ coniunctione ſacra obijſſes. Tunc
otilia calicē albatū in quo erat corpus et ſanguis
xp̄i ꝓprijs manib⁹ ꝯtrectauit et cōicauit. Ob hoc
idem calix vſqꝫ modo ſeruat̃. Odor vo ꝑ dies octo
durauit. Martiri lucie ideo coniuncta fuit. q꞉ ipſa
otilia duobus modis martir fuit. voluntate. ſcꝫ et
carnis maceratione

De ſancto claudio ꝯfeſ. clxxxvii